

IV

(Oplysninger)

OPLYSNINGER FRA DEN EUROPÆISKE UNIONS INSTITUTIONER, ORGANER,
KONTORER OG AGENTURER

RÅDET

**Rådets konklusioner om styrkelse af læreres og underviseres mobilitet, navnlig europæisk mobilitet,
under deres grund- og efteruddannelse**

(2022/C 167/02)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

SOM HENVISER TIL:

1. Rådets konklusioner om fremtidens europæiske lærere og undervisere ⁽¹⁾, som opfordrer medlemsstaterne til at tilskynde uddannelsesinstitutioner til at integrere læreres og underviseres mobilitet ⁽²⁾ i deres lærings-, udviklings- og internationaliseringsstrategier;
2. Rådets resolution om en strategiramme for det europæiske uddannelsessamarbejde på og uden for det europæiske uddannelsesområde (2021-2030), hvori det fastsættes, at dens anden strategiske prioritet er »virkeliggørelse af livslang læring og mobilitet for alle«, herunder for lærere og læreruddannelserne, og at dens tredje strategiske prioritet er »styrkelse af lærernes kompetencer og motivation«;
3. det sociale Portotilsagn af 7. maj 2021, der bygger på den europæiske søjle for sociale rettigheder, som blev bekendtgjort på det sociale topmøde i Göteborg i 2017, og opfordrer til investeringer i færdigheder, livslang læring og uddannelse, der svarer til økonomiens og samfundets behov, for at nå målet om, at mindst 60 % af europæerne årligt deltager i uddannelse inden 2030;

⁽¹⁾ I overensstemmelse med definitionen i Rådets konklusioner om fremtidens europæiske lærere og undervisere (EUT C 193 af 9.6.2020, s. 11) og med henblik på de gældende konklusioner er en lærer en person, der anerkendes som havende status som lærer (eller tilsvarende) i henhold til national lovgivning og praksis, mens en underviser er enhver, der udfører en eller flere aktiviteter i forbindelse med den (teoretiske eller praktiske) uddannelsesfunktion, enten i en uddannelsesinstitution eller på en arbejdsplads. Det omfatter lærere inden for almen og videregående uddannelse, lærere og undervisere i erhvervsrettede grund- og efteruddannelser, ansatte inden for førskoleundervisning og børnepasning samt voksenundervisere.

Læreres og underviseres uddannelsesmæssige baggrund og karrierestrukturer varierer betragteligt de forskellige uddannelsesmæssige områder imellem. Derfor afhænger relevansen af nogle elementer i disse konklusioner af strukturen i de nationale systemer og de enkelte uddannelsessektorer.

⁽²⁾ I disse konklusioner forstås ved »mobilitet« begrebet »læringsmobilitet« som defineret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/817 af 20. maj 2021 om oprettelse af »Erasmus+«: EU-programmet for uddannelse, ungdom og idræt og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1288/2013, nemlig at flytte fysisk fra bopælslandet til et andet land for at gennemføre studier, kurser eller ikkeformel eller uformel læring. Det kan kombineres med »virtuel læring«, som betyder tilegnelse af viden, færdigheder og kompetencer gennem brug af informations- og kommunikationsteknologimidler, der giver deltagere mulighed for at have en meningsfuld tværnational eller international læringserfaring.

4. Rådets konklusioner om lighed og inklusion på uddannelsesområdet for at fremme gode uddannelsesresultater for alle, som opfordrer medlemsstaterne til at løse manglen på lærere, navnlig i forbindelse med specialundervisning og i multikulturelle og flersprogede miljøer. Mobilitet kan have en positiv indvirkning på manglen på lærere, idet erhvervet gøres mere attraktivt;

SOM MINDER OM den politiske baggrund, jf. bilaget;

SOM TAGER FØLGENDE I BETRAGTNING:

5. Eurydicerapporten fra 2021: »Teachers in Europe: Careers, Development and Well-being« (Lærere i Europa: karrierer, udvikling og trivsel), navnlig følgende hovedkonklusioner:

- a) Tværnational mobilitet bidrager til at udvikle en bred vifte af kompetencer blandt lærere. »Imidlertid er det kun et fåtal af lærerne i Europa, der har tilbragt tid i udlandet i faglig sammenhæng. I 2018 havde 40,9 % af lærerne i EU været mobile mindst én gang som studerende, som lærere eller som begge dele«⁽³⁾. Der er betydelige forskelle i deltagelsesgraden i de europæiske lande, men også med hensyn til, hvilke fag, der undervises i, eftersom mobilitet for ofte fortsat er sproglærernes privilegium. Tendenserne med hensyn til lærermobilitet inden for Erasmus+-programmet viser også, at et flertal af lærere deltager i kurser i udlandet, mens job shadowing på skoler og undervisningsopgaver bruges mindre på trods af den kraftigere virkning⁽⁴⁾.
- b) Tværnational mobilitet som en del af lærergrunduddannelsen er vigtig. Ud over at være til gavn for den kommende lærer øger en sådan mobilitet også deltagelsen i mobilitet på senere tidspunkter af karrieren. Imidlertid er mobilitet ikke udbredt blandt kommende lærere i løbet af deres studier. I 2018 oplyste kun omkring en femtedel af lærere i sekundæruddannelsen på første trin (20,9 %) i EU, at de havde været i udlandet under deres studier. Mobilitet for lærere og undervisere fremmes og sponsoreres på EU-plan og kan også få støtte gennem finansieringsordninger på nationalt plan.

6. De primære hindringer for mobilitet blandt lærere og undervisere er finansierings- og anerkendelsesspørgsmål.

- a) For kommende lærere og undervisere er det værd at bemærke, at værdien af mobilitetsordninger nogle gange mindskes på grund af en række hindringer for den akademiske anerkendelse. Læseplanerne for læreruddannelsen giver ikke altid mulighed for mobilitetsperioder i udlandet. Endvidere er undervisere ikke altid involveret i perioder med mobilitet i løbet af deres uddannelsesforløb. Lærer- eller uddannelsesassistentjob i andre europæiske lande, hvor det er muligt, anerkendes ikke altid som en integreret del af læreres og underviseres grunduddannelse, navnlig som sidestillet uddannelsesaktiviteter på skoler på en national uddannelsesinstitution.
- b) For praktiserende lærere og undervisere kan hindringerne være familiemæssige forpligtelser og vanskeligheder med at arrangere vikarer for lærere og undervisere.
- c) Manglende sprogkunderskaber er endvidere et tværgående problem.
- d) I tillæg hertil er der en betydelig grad af regulering på nationalt niveau inden for lærerfaget, og der er forskelle med hensyn til struktureringen af skoleåret medlemsstaterne imellem. Selv om dette er et tegn på mangfoldigheden og rigdommen ved de nationale uddannelsessystemer i EU, kan det også hindre tilrettelæggelsen af uddannelsesaktiviteter på skoler, som f.eks. job shadowing, lærerassistentjob eller undervisningsopgaver.

7. Erfaringerne fra covid-19-pandemien, som har vist, at der er behov for at lade tilegnelse og brug af digitale færdigheder og kompetencer indgå i undervisning og læring i både grund- og efteruddannelsen af lærere og undervisere. Blandede former for aktiviteter, der kombinerer fysisk mobilitet med virtuel læring eller onlineudveksling fremmer forudsætningerne for en sådan udvikling og muliggør udveksling af god praksis;

⁽³⁾ Eurydice, »Teachers in Europe: Careers, Development and Well-being«, 2021, s. 21.

⁽⁴⁾ Det statistiske bilag til årsrapporten for 2019 for Erasmus+ viser, at i KA 101-projekter (personalemobilitet inden for skoleuddannelse) skruppede i 2019, kurser og uddannelsesarrangementer omfattede ca. 40 600 af de forventede deltagere (ca. 75 % af mobilitetsaktiviteterne), mens job shadowing havde 13 209 deltagere (ca. 24 % af mobilitetsaktiviteterne), og undervisningsopgaver havde 389 deltagere (mindre end 1 % af mobilitetsaktiviteterne).

ANERKENDER, AT:

8. lærere og undervisere er hjørnestenen i det europæiske uddannelsesområde og spiller en afgørende rolle i vores samfund. Lærere og undervisere repræsenterer idealet om at lette tilegnelsen af viden og værdier og fremme aktivt medborgerskab for alle lærende. For at fremme inklusion, lighed, uddannelse af høj kvalitet, pædagogisk innovation og bedre læringsresultater skal lærere og undervisere være højt kvalificerede og motiverede fagfolk og støttes af skolens ledelse;

9. udveksling af synspunkter og erfaringer mellem fagfæller og tæt samarbejde mellem lærere og undervisere samt arbejdsstudier og/eller arbejdserfaring fra udlandet bidrager væsentligt til læreres og underviseres faglige udvikling på alle uddannelsesniveauer;

10. mobilitet er et af de centrale elementer for både praktiserende og kommende lærere og undervisere. Den bidrager til tackling af de fælles udfordringer, medlemsstaterne står over for med hensyn til lærerfaget. Især ventes kommende og praktiserende læreres og underviseres mobilitet at

- a) bidrage til læreres og underviseres personlige og akademiske udvikling og samtidig fremme deres selvtillid
- b) forbedre læreres og underviseres faglige praksis og pædagogiske viden, færdigheder og kompetencer, tilpasningsevne, beskæftigelsesegnethed og karriereudvikling
- c) hjælpe lærere og undervisere til at udvikle evnen til at få indflydelse på og forbedre praksis på deres egne uddannelsesinstitutioner samt i uddannelsessystemet generelt
- d) bidrage til lærerfagets tiltrækningskraft;

11. ud over den positive indvirkning på motivation, viden, færdigheder og kompetencer samt læreres og underviseres karriereforløb er læreres og underviseres mobilitet, navnlig europæisk mobilitet, også gavnlige for de nationale uddannelsessystemer og kan forbedre dem, eftersom

- a) den styrker læreres og underviseres evne til at være innovative og reflektere over praksis, så de bedre kan opfylde de lærendes behov
- b) den hjælper til at udvikle læreres og underviseres følelse af at tilhøre et europæisk undervisnings- og læringsfællesskab gennem de bånd, der knyttes under og efter mobilitetserfaringerne, den tilskynder til mobilitet blandt de lærende, og den bidrager mere generelt til udviklingen af en europæisk dimension i deres uddannelsesinstitutioners aktiviteter og projekter samt internationale strategier, og den har således indvirkning på hele uddannelsessystemet
- c) mobilitet er en stærk læringserfaring, som potentielt kan have meget stor indflydelse på kommende såvel som praktiserende lærere og undervisere. De bør være opmærksomme på de mobilitetsmuligheder, der er tilgængelige, og opfordres til at deltage i mobilitet under deres grund- og efteruddannelse
- d) den understøtter udviklingen af læreres og underviseres netværk på tværs af Europa;

12. læreres og underviseres mobilitet i Europa er et centralt element i opbygning af tilliden, forbedring af samarbejdet og fremme af den gensidige forståelse mellem medlemsstaterne i forbindelse med hinandens uddannelsessystemer. Den er også central med hensyn til at fremme fælles europæiske værdier og fremme flersprogethed og multikulturalisme;

ER ENIGT OM FØLGENDE:

13. Et ambitiøst europæisk uddannelsesområde bør være baseret på yderst kompetente og motiverede lærere og undervisere. Europæisk mobilitet bør betragtes som gavnlige for læreres og underviseres uddannelse med henblik på at udbrede adgang til diversitet i undervisningsmetoder af høj kvalitet og opfylde de lærendes behov. Den europæiske dimension har potentiale til at tilføre merværdi til de respektive læreres og underviseres faglige uddannelse og/eller praksis inden for rammerne af de nationale uddannelsessystemer.

14. Der bør navnlig lægges vægt på kommende lærere og undervisere og deres adgang til mobilitet, især europæisk mobilitet, som en del af deres grunduddannelse i overensstemmelse med de nationale uddannelsessystemer. Dette baner også vejen for mobilitet på et senere tidspunkt af deres karriere.

15. For at gøre det europæiske uddannelsesområde til en realitet inden 2025 og gøre mobilitetsmuligheder tilgængelige for alle lærere og undervisere, skal eksisterende hindringer fjernes, hvor det er relevant og i overensstemmelse med de nationale uddannelsessystemer og -politikker.

16. Læreres og underviseres mobilitet vil i særdeleshed få gavn af støtte fra

- a) europæiske finansieringsprogrammer såsom Erasmus+
- b) den fremtidige europæiske skoleuddannelsesplatform, som vil omfatte eTwinning og School Education Gateway, EPALE og eventuelle andre initiativer, der fremmer partnerskaber mellem uddannelsesinstitutioner i EU
- c) Erasmus+-lærerakademier, som skal evalueres i lyset af den videre udvikling efter 2025
- d) europauniversitetsinitiativet, hvor det er relevant.

17. Mobilitet for lærere og undervisere bør fortsat fremmes og udvides, så den bliver almindelig praksis. Omfanget af læreres og underviseres mobilitet under grund- og efteruddannelsen kan overvåges på medlemsstats- og EU-plan. Den Stående Arbejdsgruppe om Indikatorer og Benchmarks bør have mandat til at undersøge passende former for dataindsamling med henblik på at måle læreres og underviseres mobilitet. Gruppens resultater bør tages i betragtning i forbindelse med den planlagte gennemgang af strategirammen for det europæiske uddannelsessamarbejde på og uden for det europæiske uddannelsesområde ⁽⁹⁾;

OPFORDRER MEDLEMSSTATERNE TIL I OVERENSSTEMMELSE MED NATIONALE FORHOLD OG NÆRHEDSPRINCIPPET:

18. at fremme mulighederne for europæisk mobilitet for lærere og undervisere, f.eks. ved at fjerne eksisterende hindringer, hvor dette er relevant, og så vidt muligt tilbyde organisatorisk og finansiel støtte, udveksle løsninger med hensyn til at arrangere vikarer for lærere og undervisere og fremme mobilitetsprogrammer;
19. at fremme mulighederne for og tilskynde til mobilitet for skoleledere af hensyn til de fordele, dette vil medføre for deres egen karriere og deres uddannelsesinstitutioner, men også som et middel til at støtte og fremme læreres og underviseres mobilitet;
20. at integrere mobilitet i lærer- og underviseruddannelsessystemerne, hvor dette er relevant, for både grund- og efteruddannelse; at fremme deltagelse i Erasmus+-aktiviteter, f.eks. Erasmus+-lærerakademier og europauniversiteter. Bilaterale samarbejdsforhold kan være et udgangspunkt og kan give inspiration til videre udvikling;
21. at lette den formelle anerkendelse af resultaterne af mobilitetsperioder, hvor dette er relevant, navnlig af undervisnings- og uddannelsesperioder i udlandet, inden for grunduddannelse af lærere og undervisere, af hensyn til den faglige udvikling eller karriereforløbet;
22. hvor dette er relevant, at undersøge måder, hvorpå fremmedsprogsindlæring af høj kvalitet under både grund- og efteruddannelse i lærer- og underviseruddannelsessystemerne kan fremmes med henblik på at øge deltagelsen i mobilitetsprogrammer af hensyn til udviklingen af kompetencer, der er nødvendige for arbejdet med fremmedsproglige ressourcer og materialer;
23. hvor dette er relevant, og for at gøre det muligt for lærere og undervisere, der ønsker det, at være mobile, at fastlægge og under behørig hensyntagen til institutionernes autonomi fremme mobilitetsvinduer for både praktiserende og kommende lærere og undervisere, dvs. anbefalede perioder i løbet af skoleåret og/eller som led i læseplanerne for

⁽⁹⁾ Som fremhævet i Rådets resolution om en strategiramme for det europæiske uddannelsessamarbejde på og uden for det europæiske uddannelsesområde (2021-2030) vil Kommissionen offentliggøre en fuldstændig rapport om det europæiske uddannelsesområde i 2025. »På grundlag af denne evaluering gennemgår Rådet strategirammen – herunder EU-mål, forvaltningsstruktur og arbejdsmetoder« (EUT C 66 af 26.2.2021, s. 10).

grunduddannelsen af lærere og undervisere med henblik på at muliggøre deltagelse i mobilitet. Dette kan omfatte fastlæggelse af passende perioder, hvor uddannelsesinstitutionerne kan være vært for uddannelsesaktiviteter på skolerne for både praktiserende og kommende lærere og aktiviteter som led i uddannelsesforløb for undervisere;

24. hvor dette er relevant, at fremme anvendelsen af uddannelsesmoduler, der er relevante for og fokuserer på Europa, inden for grund- og efteruddannelse af lærere og undervisere, som kan omfatte programmer som f.eks. Jean Monnet-aktioner, også i forbindelse med uddannelse på primær- og sekundærtrinnet;
25. hvor dette er relevant, at fremme kapacitetsopbygning ved at støtte forskellige former for lokalt og regionalt samarbejde såsom Erasmus+-konsortier under ledelse af regionale skole- og institutionsmyndigheder, der sikrer, at mobilitetsprojekter har en bredere virkning og støtter fysisk deltagelse eller onlinedeltagelse af lærere og undervisere fra mindre eller fjernereliggende uddannelsesinstitutioner i faglige udviklingstilbud i udlandet;
26. hvor dette er relevant, at støtte uddannelsesinstitutioner i at forbedre deres kapacitet til at være vært for og drage fordel af mobilitetsaktiviteter for såvel praktiserende som kommende lærere og undervisere;
27. at fremme brugen af digitale værktøjer og platforme, herunder eTwinning og EPALÉ, for at supplere og forberede fysisk mobilitet, forbedre digitale færdigheder og kompetencer og fremme yderligere tværnationalt samarbejde;
28. at fremme evidensbaserede faglige udviklingsmuligheder i ansættelsen for lærere og undervisere, der kan drage fordel af mobilitetsaktiviteter, og fremme undersøgelser af EU-medlemsstaternes indsats i forbindelse med lærermobilitet, samtidig med at der tilstræbes andre synergiaspekter med forskningen;

OPFORDRER KOMMISSIONEN TIL I OVERENSSTEMMELSE MED TRAKTATERNE OG MED FULD RESPEKT FOR NÆRHEDSPRINCIPPET:

29. at fremme mulighederne for mobilitet for lærere og undervisere gennem Erasmus+-programmet, herunder ved at tilbyde den nødvendige støtte til Erasmus+-lærerakademikationen, der skal evalueres i lyset af den videre udvikling efter 2025;
30. at kortlægge de eksisterende redskaber til fremme af mobilitet for lærere og undervisere og udbrede kendskabet til disse værktøjer ved f.eks. at anvende platforme såsom den fremtidige europæiske skoleuddannelsesplatform (som vil omfatte eTwinning og den nuværende School Education Gateway) og EPALÉ;
31. i samarbejde med medlemsstaterne at undersøge muligheden for at udvikle en politikramme på europæisk plan for at øge antallet og kvaliteten af mulighederne for læringsmobilitet for både kommende og praktiserende lærere og undervisere i Europa på grundlag af deres faktiske mobilitetsbehov. En ramme af denne art kan f.eks. støtte imødegåelse af hindringer for mobilitet, støtte medlemsstaterne i at fremme mobilitet og en europæisk dimension i undervisningen som led i grund- og efteruddannelsen, udbygge mulighederne for læringsmobilitet og tilvejebringe information om finansierings- og mobilitetsmuligheder;
32. at adressere mobilitet på arbejdet ved at undersøge muligheden for på frivilligt grundlag at udvikle europæiske retningslinjer for udvikling af nationale karriererammer og livslang vejledning og dermed støtte læreres og underviseres karriereforløb;
33. at fortsætte med at fremme automatisk gensidig anerkendelse af kvalifikationer, navnlig af mobilitetsperioder i udlandet som led i uddannelsen af lærere og undervisere ⁽⁶⁾;

⁽⁶⁾ I overensstemmelse med Rådets henstilling af 26. november 2018 om fremme af automatisk gensidig anerkendelse af kvalifikationer på videregående uddannelsesnivea og ungdomsuddannelsesnivea samt resultater af læringsophold i udlandet (EUT C 444 af 10.12.2018, s. 1).

34. at samarbejde med medlemsstaterne om at analysere gennemførligheden og merværdien af mobilitetsvinduer i studieprogrammer for kommende lærere og undervisere;
 35. at aflægge rapport til Uddannelsesudvalget med henblik på de videre beslutninger vedrørende resultaterne af arbejdet i Den Stående Arbejdsgruppe om Indikatorer og Benchmarks for så vidt angår overvågning af læreres og underviseres mobilitet med henblik på at fremme og udvide potentialet for mobilitet.
-

BILAG

Politisk baggrund**Det Europæiske Råd**

- Formandskabets konklusioner, den 23. og 24. marts 2000 i Lissabon

Rådet for Den Europæiske Union

- Rådets konklusioner af 26. november 2009 om læreres og skolelederes faglige udvikling (EUT C 302 af 12.12.2009, s. 6)
- Rådets konklusioner om førskolepædagogik: hvordan vi giver alle vores børn den bedste begyndelse i fremtidens verden (EUT C 175 af 15.6.2011, s. 8)
- Rådets konklusioner af 20. maj 2014 om effektiv læreruddannelse (EUT C 183 af 14.6.2014, s. 22)
- Rådets konklusioner om skoleudvikling og fremragende undervisning (EUT C 421 af 8.12.2017, s. 2)
- Rådets henstilling af 22. maj 2018 om fremme af fælles værdier, inklusiv uddannelse og den europæiske dimension i undervisningen (EUT C 195 af 7.6.2018, s. 1)
- Rådets konklusioner om at arbejde hen imod en vision om et europæisk uddannelsesområde (EUT C 195 af 7.6.2018, s. 7)
- Rådets henstilling af 26. november 2018 om fremme af automatisk gensidig anerkendelse af kvalifikationer på videregående uddannelsesniveau og ungdomsuddannelsesniveau samt resultater af læringsophold i udlandet (EUT C 444 af 10.12.2018, s. 1)
- Rådets henstilling af 22. maj 2019 om førskoleundervisning og børnepasningsordninger af høj kvalitet (EUT C 189 af 5.6.2019, s. 4)
- Rådets henstilling af 22. maj 2019 om en samlet tilgang til sprogundervisning og sprogindlæring (EUT C 189 af 5.6.2019, s. 15)
- Rådets resolution om videreudvikling af det europæiske uddannelsesområde for at støtte fremtidsorienterede uddannelsessystemer (EUT C 389 af 18.11.2019, s. 1)
- Rådets konklusioner om fremtidens europæiske lærere og undervisere (EUT C 193 af 9.6.2020, s. 11)
- Rådets henstilling af 24. november 2020 om erhvervsrettet uddannelse med henblik på bæredygtig konkurrenceevne, social retfærdighed og modstandsdygtighed (EUT C 417 af 2.12.2020, s. 1)
- Rådets resolution om en strategiramme for det europæiske uddannelsessamarbejde på og uden for det europæiske uddannelsesområde (2021-2030) (EUT C 66 af 26.2.2021, s. 1)
- Rådets konklusioner om lighed og inklusion på uddannelsesområdet for at fremme gode uddannelsesresultater for alle (EUT C 221 af 10.6.2021, s. 3)
- Rådets konklusioner om initiativet Europauniversiteter – Brobygning mellem videregående uddannelse, forskning, innovation og samfund: at bane vej for en ny dimension i europæisk videregående uddannelse (EUT C 221 af 10.6.2021, s. 14)
- Rådets resolution om en ny europæisk dagsorden for voksenuddannelse 2021-2030 (EUT C 504 af 14.12.2021, s. 9)

Europa-Kommissionen

- Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om etablering af det europæiske uddannelsesområde inden 2025 (COM(2020) 625 final)
 - *Education and training monitor 2021: education and well-being* (rapporten om uddannelsesovervågning 2021: uddannelse og trivsel), Publikationskontoret, 2021.
-